
EVEREST

1945

tamadres.com

SELİM İLERİ

1949'da İstanbul'da doğdu. 19 yaşında *Cumartesi Yalnızlığı* isimli ilk öykü kitabı yayınlandı. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ndeki öğrenimini 1972'de yarım bıraktı. 1976'da *Dostlukların Son Günü*yle Sait Faik Hikâye Armağanı'nı, 1977'de *Her Gece Bodrum*'la Türk Dil Kurumu Roman Ödülü'nü aldı. Romanları ve öyküleriyle edebiyat çevresinde geniş yankılar uyandırdı. *Yaşarken ve Ölürlen* (1981) *Milliyet Sanat* dergisinde yılın romanı seçildi. *Kırık Bir Aşk Hikâyesi* adlı senaryosu Sinema Yazarları'nca 1982-83 mevsiminin en iyi senaryosu ödülüne layık görüldü. *Mavi Kanatlarınla Yalnız Benim Olsaydın* (1991) Türkiye Yazarlar Birliği Roman Ödülü'nü aldı. *Allahsızmarladık Cumhuriyet* adlı oyunu 1997'de hem Afife Jale hem de Ayni Dilligil ödüllerini aldı. İleri'ye 1999 yılında, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti "televizyon" alanında Kültür-Sanat Ödülü verdi. Radyo çalışmaları dolayısıyla aynı yıl Dialog Medya Ödülü'nü aldı. 2001'de *Bu Yaz Ayrılığın İlk Yazı Olacak* yayınlandı ve 2002 Orhan Kemal Roman Armağanı'yla ödüllendirildi. Selim İleri ayrıca, 2003 yılında *Uzak, Hep Uzak* adlı deneme kitabıyla Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'nü, 2005 yılında *İstanbul'un Sandık Odası* adlı kitabıyla da TYB'nin Hatıra-Gezi alanındaki ödülünü, 2012'de Aydın Doğan ödülünü ve Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü'nü, Aralık 2013'te Türsak Vakfı Türk Sinemasına Hizmet Onur Ödülü'nü aldı. 2018 yılında Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı Onur Yazarı seçildi. Selim İleri'nin bütün kitapları Everest Yayınları tarafından yayınlanmaktadır.

SELİM İLERİ

**YAŞADINIZ ÖLDÜNÜZ,
BİR ANLAMI
OLMALI BUNUN**

tamadres.com

§

Yayın No 1945
Türkçe Edebiyat 795

**Yaşadınız Öldünüz, Bir Anlamı Olmalı Bunun
Selim İleri**

Editör: Eyüp Tosun
Kapak tasarımı: Füsün Turcan Elmasoğlu
Sayfa tasarımı: Muzaffer Aysu

© 2020, Selim İleri
© 2020, bu kitabın tüm yayın hakları
Everest Yayınları'na aittir.

1. Basım: 2020, Everest Yayınları

ISBN: 978 - 605 - 185 - 502 - 8
Sertifika No: 43949

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Matbaa Sertifika No: 45099
Çiftelhavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8
Bayrampaşa/İstanbul
Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

EVEREST YAYINLARI

Ticarethane Sokak No: 15 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 513 34 20-21 Faks: (0212) 512 33 76
e-posta: info@everestyayinlari.com
www.everestyayinlari.com
www.twitter.com/everestkitap
www.facebook.com/everestyayinlari
www.instagram.com/everestyayinlari

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

**YAŞADINIZ ÖLDÜNÜZ,
BİR ANLAMI
OLMALI BUNUN**

tamadres.com

tamadres.com

Sürekliлик arıyordunuz. Sanat, tarih, gelenekler, hatıralar hepsi toplumun sürekliлик bilinciymiş.

“Sürekliлик”: Galiba ilk kez 1944’te kullanmışsınız; benim saptayabildiğim kadarıyla.

Gerçi sürekliliği inşa etmek için belleğinize güvenemiyor -bir yazınızda okumuştum-, düşlemi gereksiniyordunuz. (Siz “muhayyile” diyorsunuz, imgelem, hayal gücü. Ben düşten de bir şeyler katmaya çalışıyordum.)

Arıyorum tarıyorum, o cümleyi bulamıyorum, muhayyileden yardım bekleyen. Bu kısa bölümde herhalde yer alamayacak. Alıntılamayacağım.

Sürekliлик kaygısıyla mı?, sanatın ölümden sonraki hayat olduğunu söylüyordunuz. Sanatın ölümden sonraki hayat olduğuna gerçekten inanıyor muydunuz?

“Tâ haşre kadar” sözü eski kasidelerde sık sık geçiyormuş, ebedilik boyunca yaşamak isteği, tutkusu.

Öldünüz; sonraki hayatınız artık işe yaramıyor. Bence, bunu baştan da biliyordunuz. Yahya Kemal’den esinlendiğiniz -sonradan pişman olduğunuz- “kökünü toprağın derinliklerine salmış” çınar değildiniz. Fırtına-

ya karşı duramayan, karşı koyamayan bir yaprak, 1944'te de, ölürlen de.

Biliyordunuz kim olduğunuzu; saklamaya, saklanmaya çalışıyor, ama alımlıyordunuz. Ressamlığa sığınıp, sonbaharın kırmızı-kızıl yapraklarına, boş yere “küçük bir şafak manzarası” vermek, kondurmak istiyordunuz.

Biliyordunuz: Hepsi eskiiyip püsküyüp unutulacak.

Elmasın, Flemenk'in ışıltılarıyla donatmak istediniz, her şeye güzelduyunun penceresinden bakmak.

“Adalet”e yazdığınız mektupta mıydı, Paris'te, kuyumcu vitrininde, büzgü büzgü bol siyah kadifeler ortasında tek başına tektaş yüzük? Siyah kadifeler âdeta çağlayan gibi durmadan akıyormuş...

Yanlış hatırlıyormuşum: Siyah kadifeler ortasında yıldız gibi parlayan “tek bir lavanta şişesi”ymiş. Neyse, hiç değilse, fırfır kadifeyi uydurmamışım.

Aynı mektupta, “camekâna şöyle atılmış” tek elbise. Kimin giymesini isterdiniz? Alıp kaçmak geçiyor içinizden.

Geçmiş Zaman Yazarı demiştim; yalnızlığınızı az buçuk ısıtan ender kişilerden biri miydi Abdülhak Şinasi Hisar, pek anlaşılamıyor.

Kalkıp ona gidiyorsunuz, herhalde Ayaspaşa'daki eve. (Ayaspaşa'daki ev: Girişte eski biçim boy aynası, portmanto, döner etajerde kitaplar, duvarda bir iki Rumelihisarı tablosu. Sonra iç içe, yüksek tavanlı iki odada yine kitaplar, yine yağlıboya resimler, sehpalarda eski zaman bibloları, kontlu kontesli.)

Geçmiş Zaman Yazarı “Bunların da canları vardır” diye yazmış; sessiz bir hayatı yaşarlarmış. Size çok uzak değilken, belki biraz gülünç buluyordunuz.)

Daha önce -bir süre önce- ondan “borç para” almışsınız. Ödemeye mi? Pazar günü, kış. Öğle yemeğini evde yemeye karar vermiştiniz. Fakat bütün dükkânlar kapalı. Abdülhak Şinasi'nin “adamı” da herhalde pek bir şey ikram etmedi; zaten öğle saatleri geçmişti.

Ölüsünü iğneleye iğneleye Yahya Kemal'den konuşmuşsunuz. Yahya Kemal'i anlamıyormuş.

Valéry'yle Comtesse de Noailles'ı yan yana seviyor oluşuna şaşıyorsunuz, hatta için için küçümsüyorsunuz. (Küçümsediğinize göre, borcunuzu ödemiş olmalısınız.)

Uzun uzadıya Paris anılarından -Abdülhak Şinasi'ninkiler- söz açılıyor. Buruk gülümseyerek, "Mâzi bizim cennetimizdir" demiş, 1905-1908 arası olmalı. Ailesi Paris'e para gönderiyormuş. Fakat -bildiğim kadarıyla- fakülteyi bitirememiş.

Şimdi belleği karışık, bulanık: İkide birde isimleri karıştırıyor. Unutuyor. Sonra bir ara bulur gibi oluyor, başkalarını anlatırken, birdenbire aklına gelen öteki isim. Sizden kaç yaş büyük?

Kontes'i niçin sevdiğini sormak aklınızın ucundan geçmemiş.

Akşam eve dönüp lapa yemişsiniz: Zorunlu perhiz. Kızarıklıklardan, kaşıntılardan yakınıyorsunuz, -kendinizden bile gizliyerek- ürküyorsunuz. Hepsi gravyer peynirinin "neticesi"ymiş. Cumartesi -herhalde dün-, ayrıca Adalet'lerde bir kadeh viski içmişsiniz.

Bence bir kadeh değildi. Bir kadehle yetinemezsiniz.

Bizim gibiler bir kadehle yetinmezler, yetinemezler. Kızarıklıkları, kaşıntıları -"bel nahiyesinde ufak tefek"- defetmiş, Geçmiş Zaman Yazarı'nın sırma işlemeli, mor kadife, küçücük küçücük yastıklarına gülüyordunuz, o zavallı özentiye.

Comtesse de Naoilles'ın pervasız yaşamı şöyle bir belirip silinmiş olabilir, sizin bizim gizli, örtük yaşamlarımız yanında. Ergeç bir gün günışığına çıkacağını -"Bu defteri seviyorum. Benden sonra okunacağını

düşünüyorum.”- umduğunuzdan, o belirişi yazmamış olabilirsiniz.

Deftere Abdülhak Şinasi'nin parasızlığını yazmışsınız. Yine mi borç istemiştiniz?; bezikte yüz elli lira “kayıp”mış.

Parasızmış. Canı sıkılıyormuş. Köşesinde ölümü bekleyen bir hali varmış. Bununla birlikte her tarafa gitmeye çalışıyormuş, evde duramıyormuş; ne çalışması, “koşuyor”. Yahya Kemal'in anısını yaşatma toplantılarının hiçbirini kaçırmıyor.

Ümitsizliğin bu kadarını az görmüşsünüz: Neredeyse ağlayacakmış: Peyzaj yerine portre yazmış! Kendisine yardım eden “Halil”in dikkatsizliği yüzünden; “Halil” bu hatayı kabul etmiyor, peyzaj yerine portre. Sözcükleri ona artık ihanet etmeye başladı.

On yedi on sekiz yaş büyük...

Sizden on yedi on sekiz yaş büyük. Besbelli, öleceğiniz aklınızın ucundan geçmiyordu.

Abdülhak Şinasi Hisar sizden sonra bir buçuk yıl kadar daha yaşadı.